

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музично-інструментального виконавства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту культури і мистецтв

О.А. Устименко-Косоріч

(підпис) (ініціали та прізвище)

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мистецтво балетмейстера

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 02 Культура і мистецтво

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 024 Хореографія

(шифр і назва)

освітня-програма/програми Хореографія

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту культури і мистецтв

« 30 » _____ 2019 р.

Голова _____ Руденко О. Ф.

Суми – 2019

Розробники:

1. Максименко Анатолій Іванович – старший викладач кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.
2. Ткаченко Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

О. В. Єременко, доктор педагогічних наук, професор

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й, 2-й		1-й, 2-й	
Лекції			
16 год.		4 год.	
Практичні, семінарські			
34 год.		8 год.	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
130 год.		168 год.	
Консультації:			
-			
Загальна кількість годин – 180	Вид контролю: іспит, залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета і завдання навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» — навчальна дисципліна, яка є однією з головних для виховання фахівців вищої кваліфікації, тобто для підготовки магістрів зі спеціальності «Хореографія» до роботи: балетмейстером-постановником. Мета навчальної дисципліни — сформулювати у магістрів знання про особливості роботи балетмейстера-постановника, балетмейстера-керівника професійного колективу. Студент повинен пізнати завдання курсу «Мистецтво балетмейстера»; значення поняття «професійний балетмейстер»; сфери його творчої діяльності; різницю та схожість в роботі балетмейстера в професійному та самодіяльному колективах; що таке хореографічний текст; п'ять взаємопов'язаних етапів роботи балетмейстера у процесі створення хореографічної постановки; як правильно підібрати музику до хореографічного твору; роботу балетмейстера з композитором, художником, костюмером. Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Мистецтво балетмейстера» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія»:

ЗК-1. Здатність навчатися та самонавчатися. **ЗК-2.** Здатність генерувати нові ідеї, креативність. **ЗК-4.** Здатність застосовувати знання на практиці. **ЗК-5.** Здатність працювати в команді. **ЗК-6.** Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії. **ЗК-7.** Здатність до абстрактного мислення в процесі науково-дослідницької діяльності в сфері хореографічного мистецтва. **ЗК-10.** Здатність до розроблення та управління проектами. **ЗК-11.** Здатність критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. **ФК-1.** Здатність до управлінської діяльності на рівні навчального хореографічного колективу (ансамблю танцю), академічної групи, кафедри з дотриманням принципів корпоративної культури. **ФК-2.** Здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів хореографічного процесу. **ФК-6.** Здатність до балетмейстерської та репетиторської діяльності в аматорських та професійних танцювальних колективах. **ФК-9.** Здатність підготувати хореографічний етюд, композицію; здатність створювати хореографічну складову в різних мистецько-видовищних формах. **ФК-10.** Володіння методами роботи над творами різної форми, жанру, стилю хореографічного мистецтва. **ФК-12.** Здатність презентувати власний творчий, науковий продукт, використовуючи традиційні та інноваційні комунікаційні технології.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є організація процесу балетмейстерсько-постановчої роботи в хореографічному колективі.

Для успішного освоєння та вивчення даної дисципліни необхідні знання з таких предметів, як народно-сценічний танець, класичний танець,

сучасний танець, народознавство та хореографічний фольклор України, історії хореографічного мистецтва.

3. Результати навчання за дисципліною

Формулювання результатів навчання для обов'язкових дисциплін має базуватися на результатах навчання, визначених відповідною освітньою програмою (програмних результатах навчання) та деталізувати їх. Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

<p>Знання: драматургічної побудови хореографічного твору. Уміння: створювати танцювальні композиції на матеріалі запропонованого балетмейстером.</p>	<p>ПРН-3.</p>	<p>ПРН-3. Знання видів та принципів діяльності хореографа-постановника; знання законів хореографічної драматургії, композиції малої та великої форми; здатність застосовувати закони драматургії у постановці танцювального номеру в різних видах, жанрах та формах хореографічного мистецтва.</p>
<p>Знання: інформаційно-аналітичного змісту хореографічного твору. Уміння: відбирати джерелознавчу літературу задля створення хореографічної композиції. Комунікація: взаємодія хореографа-постановника з учасниками танцювального колективу.</p>	<p>ПРН-4.</p>	<p>ПРН-4. Знання теорії та методології хореографічної освіти. Готовність до науково-педагогічної діяльності у вищій школі. Здатність до самостійного наукового пошуку в галузі хореографічного мистецтва.</p>
<p>Знання: змісту навчання та професійних якостей викладачів і студентів. Уміння: застосовувати здобуті знання та навички на практиці. Комунікація: двостороння взаємодія між викладачем, хореографом-постановником та учасниками освітнього процесу.</p>	<p>ПРН-7.</p>	<p>ПРН-7. Здатність враховувати сучасні тенденції розвитку мистецтва в професійній діяльності; здатність аналізувати мистецькі твори, інтерпретувати їх в процесі хореографічної діяльності.</p>
<p>Знання: змісту навчання та особливостей викладання дисципліни. Уміння: створювати хореографічні композиції на різну тематику.</p>	<p>ПРН-8.</p>	<p>ПРН-8. Здатність до балетмейстерської та репетиторської діяльності в аматорських та</p>

		професійних танцювальних колективах; здатність генерувати та передавати нові ідеї для створення хореографічних композицій.
Знання: змісту продуктивних форм взаємодії в закладі сфери культури і мистецтва. Уміння: вибудовувати стосунки співробітництва, реалізовувати взаємодію та діалог. Комунікація: взаємодія між учасниками освітнього процесу, керівництвом, підлеглими, колегами.	ПРН-9.	ПРН-9. Здатність вдосконалювати та розвивати власний інтелектуальний та загальнокультурний рівень протягом всього життя та в професійній діяльності.
Знання: володіти знаннями з предметної області. Уміння: застосовувати набуті знання та навички в практичній діяльності. Комунікація: двостороння взаємодія між викладачем, хореографом-постановником та учасниками освітнього процесу.	ПРН-13.	ПРН-13. Уміння створювати належний морально-психологічний клімат під час спільної професійної (освітньої) діяльності.
Знання: ідейно-тематичних особливостей хореографічної композиції. Уміння: запроваджувати актуальні хореографічні стилі на практиці. Комунікація: взаємодія викладача, концертмейстера та учасників освітнього процесу.	ПРН-14.	ПРН-14. Розробляти та втілювати авторські хореографічні твори, креативні підходити до обрання жанру, форми, виражальних засобів відповідно до теми і ідеї.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент має повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знає основну та додаткову літературу; проявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
82 – 89	Студент виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішне виконує практичні завдання, знає основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
74 – 81	Студент виявляє повні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоює основну літературу, виявляє здатність до самостійного оновлення знань. Але у

Розподіл балів

Поточний контроль												Разом	Сума
РОЗДІЛ 4						РОЗДІЛ 5							
Т 4.1	Т 4.2.	Т 4.3.	Т 4.4.	Т 4.5.	Т 4.6.	Т 4.7.	Т 4.8.	Т 4.9.	Т 5.1.	Т 5.2.	Т 5.3.		
Поточний контроль												75	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	7	7	7		
Контроль самостійної роботи												25	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: тести, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, усні доповіді та інші види індивідуальних та групових завдань.

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Специфіка професії та навчальної дисципліни.

Розділ 2. Хореографічна композиція.

Розділ 3. Ідейно-тематична та структурна єдність хореографічного твору

Розділ 4. Конструктивна цілісність композиції українського народно-сценічного танцю.

Розділ 5. Аналіз творів видатних хореографів ХХ століття.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Специфіка професії та навчальної дисципліни.

Тема 1.1. Мета і завдання курсу «Мистецтво балетмейстера»

Тема 1.2. Хореоавтор і постановник. Специфіка діяльності.

Розділ 2. Хореографічна композиція.

Тема 2.1. Композиція та її структура

Тема 2.2. Хореографічна імпровізація

Тема 2.3. Підбір музичного матеріалу та написання лібрето для постановки масового танцю.

Тема 2.4. Відтворення сценарного плану за обраним студентом літературним або образотворчим твором.

Тема 2.5. Робота над композицією танцю.

Розділ 3. Ідейно-тематична та структурна єдність хореографічного твору.

Тема 3.1. Єдність ідейно-тематична.

Тема 3.2. Композиція та архітектоніка народно-сценічного танцю.

Тема 3.3. Відповідність музики та хореографії.

Розділ 4. Конструктивна цілісність композиції українського народно-сценічного танцю.

Тема 4.1. Основний композиційний центр. Напрямок руху. Принципи розширення сценічного простору.

Тема 4.2. Принципи пропорційності та контрастності.

Тема 4.3. Образність хореографічного тексту та підтексту.

Тема 4.4. Використання в народно-сценічній хореографії персоніфікації, символіки, алегорії, гіперболи, літоти.

Тема 4.5. Прийоми побудови хореографічної композиції.

Тема 4.6. Робота постановника з виконавцями хореографічного твору.

Тема 4.7. Методика постановки масових танців.

Тема 4.8. Постановочна діяльність за всіма законами драматургії.

Тема 4.9. Методика виконавської майстерності як виразний засіб масових танцювальних композицій.

Розділ 5. Аналіз творів видатних хореографів ХХ століття.

Тема 5.1. Балетмейстерська палітра Павла Вірського.

Тема 5.2. Великий театр Юрія Григоровича.

Тема 5.3. Грані творчості Бориса Ейфмана.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. р.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. р.
Розділ 1. Специфіка професії та навчальної дисципліни.												
Тема 1.1. Мета і завдання курсу «Мистецтво балетмейстера»	3	1				2	3	1			2	
Тема 1.2. Хореоавтор і постановник. Специфіка діяльності.	3	1				2	2				2	
Розділ 2. Хореографічна композиція												
Тема 2.1. Композиція та її структура	3	1				2	3	1			2	
Тема 2.2. Хореографічна імпровізація	3	1				2	2				2	
Тема 2.3. Підбір музичного матеріалу та написання лібрето для постановки масового танцю.	24		4			20	21		1		20	
Тема 2.4. Відтворення сценарного плану за обраним студентом літературним або образотворчим твором.	24		4			20	21		1		20	
Тема 2.5. Робота над композицією танцю.	24		4			20	20				20	
Розділ 3. Ідейно-тематична та структурна єдність хореографічного твору.												
Тема 3.1. Єдність ідейно-тематична.	3	1				2	2				2	
Тема 3.2. Композиція та	3	1				2	2				2	

архітектоніка народно-сценічного танцю.												
Тема 3.3. Відповідність музики та хореографії.	3	1				2	2					2
Розділ 4. Конструктивна цілісність композиції українського народно-сценічного танцю.												
Тема 4.1. Основний композиційний центр. Напрямок руху. Принципи розширення сценічного простору.	3	1				2	3	1				2
Тема 4.2. Принципи пропорційності та контрастності.	3	1				2	2					2
Тема 4.3. Образність хореографічного тексту та підтексту.	3	1				2	2					2
Тема 4.4. Використання в народно-сценічній хореографії персоніфікації, символіки, алегорії, гіперболи, літоти.	3	1				2	2					2
Тема 4.5. Прийоми побудови хореографічної композиції.	3	1				2	2					2
Тема 4.6. Робота постановника з виконавцями хореографічного твору.	16		6			10	22		2			20
Тема 4.7. Методика постановки масових танців.	18		8			10	22		2			20
Тема 4.8. Постановочна	18		8			10	22		2			20

діяльність за всіма законами драматургії.												
Тема 4.9. Методика виконавської майстерності як виразний засіб масових танцювальних композицій.	2					2	2					2
Розділ 5. Аналіз творів видатних хореографів ХХ століття.												
Тема 5.1. Балетмейстерська палітра Павла Вірського.	12	2				10	19	1				18
Тема 5.2. Великий театр Юрія Григоровича.	3	1				2	2					2
Тема 5.3. Грані творчості Бориса Ейфмана.	3	1				2	2					2
Усього годин:	180	16	34			130	180	4	8			168

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Мета і завдання курсу «Мистецтво балетмейстера»	1	1
2	Хореоавтор і постановник. Специфіка діяльності.	1	
3	Композиція та її структура	1	
4	Хореографічна імпровізація	1	
5	Єдність ідейно-тематична.	1	
6	Композиція та архітектоніка народно-сценічного танцю.	1	1
7	Відповідність музики та хореографії.	1	
8	Основний композиційний центр. Напрямок руху. Принципи розширення сценічного простору.	1	
9	Принципи пропорційності та контрастності.	1	
10	Образність хореографічного тексту та підтексту.	1	
11	Використання в народно-сценічній хореографії персоніфікації, символіки, алегорії, гіперболи, літоти.	1	
12	Прийоми побудови хореографічної композиції.	1	1
13	Балетмейстерська палітра Павла Вірського.	2	1
14	Великий театр Юрія Григоровича.	1	
15	Грані творчості Бориса Ейфмана.	1	
Разом		16	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підбір музичного матеріалу та написання лібрето для постановки масового танцю.	4	1
2	Відтворення сценарного плану за обраним студентом літературним або образотворчим твором.	4	1
3	Робота над композицією танцю.	4	1
4	Робота постановника з виконавцями хореографічного твору.	6	1
5	Методика постановки масових танців.	8	2
6	Постановочна діяльність за всіма законами драматургії.	8	2
Разом		34	8

Теми до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Мета і завдання курсу «Мистецтво балетмейстера»	2	2
2	Хореоавтор і постановник. Специфіка діяльності.	2	2
3	Композиція та її структура	2	2
4	Хореографічна імпровізація	2	2
5	Підбір музичного матеріалу та написання лібрето для постановки масового танцю.	20	20
6	Відтворення сценарного плану за обраним студентом літературним або образотворчим твором.	20	20
7	Робота над композицією танцю.	20	20
8	Єдність ідейно-тематична.	2	2
9	Композиція та архітектоніка народно-сценічного танцю.	2	2
10	Відповідність музики та хореографії.	2	2
11	Основний композиційний центр. Напрямок руху. Принципи розширення сценічного простору.	2	2
12	Принципи пропорційності та контрастності.	2	2
13	Образність хореографічного тексту та підтексту.	2	2
14	Використання в народно-сценічній хореографії персоніфікації, символіки, алегорії, гіперболи, літоти.	2	2
15	Прийоми побудови хореографічної композиції.	2	2
16	Робота постановника з виконавцями хореографічного твору.	10	20
17	Методика постановки масових танців.	10	20
18	Постановочна діяльність за всіма законами драматургії.	10	20
19	Методика виконавської майстерності як виразний засіб масових танцювальних композицій.	2	2

20	Балетмейстерська палітра Павла Вірського.	10	18
21	Великий театр Юрія Григоровича.	2	2
22	Грані творчості Бориса Ейфмана.	2	2
Разом		130	168

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Василенко, К. (1999). *Лексика українського народно-сценічного танцю*. К.Мистецтво.
2. Верховинець, В. (1990). *Теорія українського народного танцю*. Київ.
3. Голдрич, О. (2006). *Методика викладання хореографії*. Львів: «Сполом».
4. Дениц Е. Джазовые танцы. Донецк: Сталкер, 2004. 89 с.
5. Зайцев, Є. (2009). *Основи народно-сценічного танцю*. Ч-1. К.:Мистецтво.
6. Зайцев, Є. (2009). *Основи народно-сценічного танцю*. Ч-2. К.:Мистецтво.
7. Зубатов, С. (1995). *Основи викладання українського народно-сценічного танцю*. К.:ІПКГЖ..
8. Медвідь А. Вплив танцю модерн на розвиток сучасної хореографії. Рехліцька, А., Білоусенко, І. (2014). *Рухи класичного танцю у схемах*. Херсон.
9. Мейнель К., Шнабель Г. Учение о движении – спортивная моторика. Берлин, 2001. 159 с.
10. Проблеми розвитку сучасного хореографічного мистецтва та шляхи їх вирішення. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://lgaki.com.ua/sites/default/files/horeografiya.pdf>.
11. Цветкова, Л. (2005). *Методика викладання класичного танцю*. Київ.
12. [Електронний ресурс]: Режим доступу : <http://studmpf.udpu.org.ua/wp-content/>.

Додаткові:

1. Богород А. Про збереження і відродження українського танцювального фольклору. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://svaroh.al.ru/boh/dans/dudka.html>.
2. Искусство украинского танца. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.bestreferat.ru/referat-92892.html>.
3. Каміна Л. Гармонійна єдність творчих надбань аматорських і професійних колективів народно-сценічного танцю України. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://archive.is/DB1cd>.
4. Колесниченко Ю. Українське намисто. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://books.google.com.ua>.
5. Проблеми виживання українського танцю. [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://svaroh.al.ru>.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Обладнання для практичних: танцювальна зала, обладнана дзеркальною стінкою, станком, магнітофон, баян, фортепіано. Магнітофон ефективно використовується у навчальному процесі для музичного оформлення занять та під час складання етюдів. Баян і піаніно використовується з метою музичного супроводу занять. До практичних занять додається проектор та ноутбук.